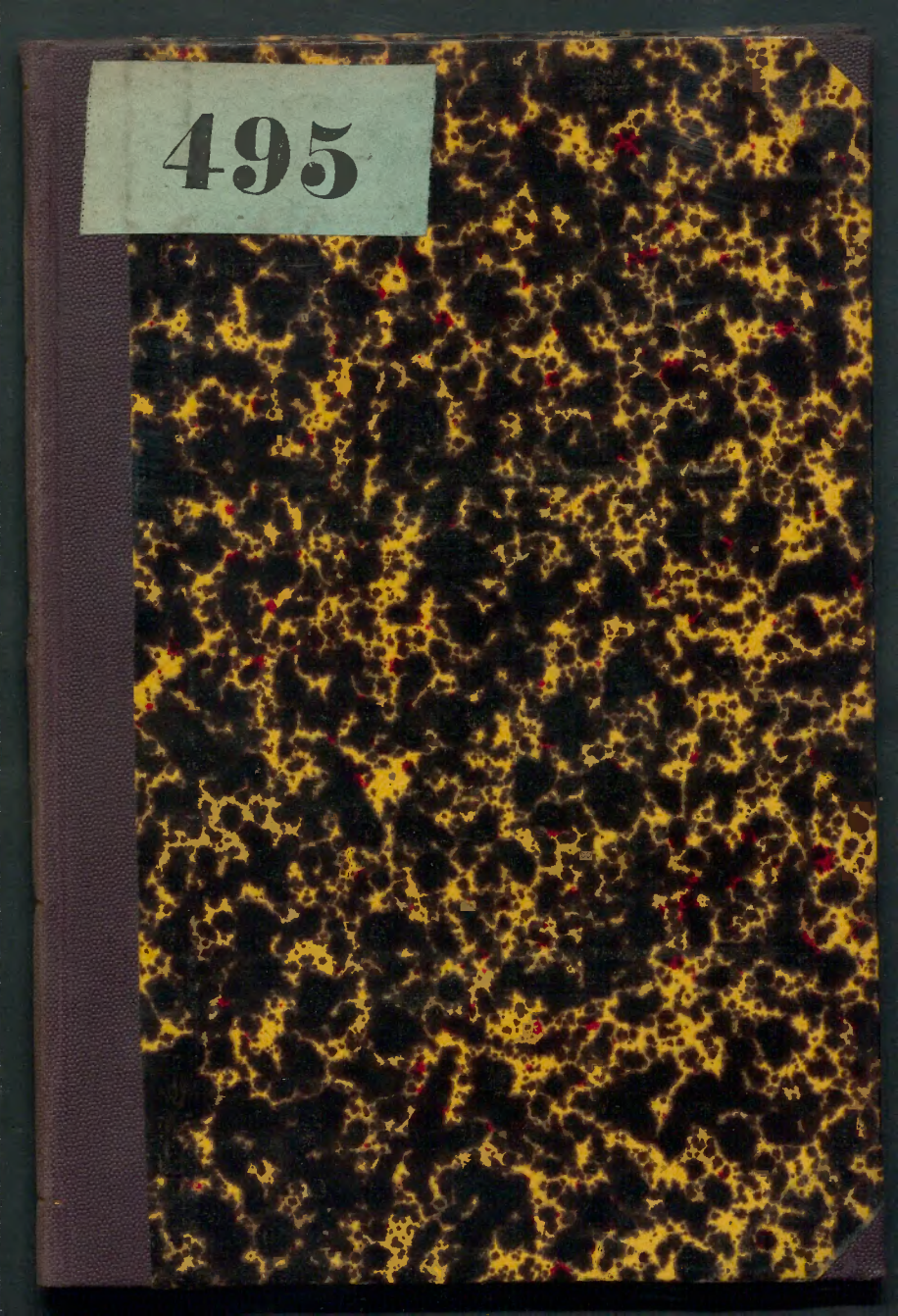
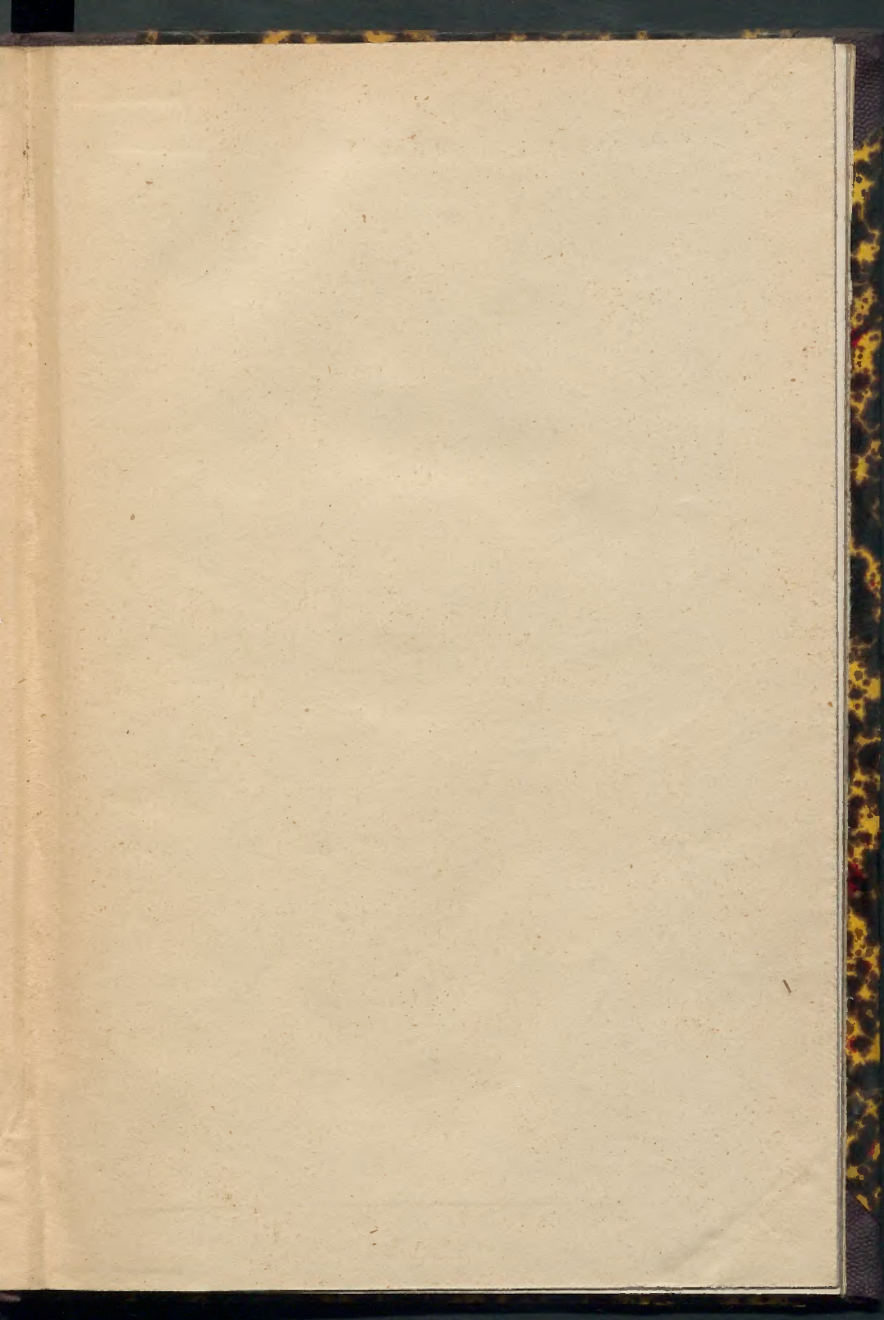

495

The image shows the front cover of a book. The cover is decorated with a dense, marbled pattern in shades of black, yellow, and red. A vertical strip of purple material, likely the spine, is visible on the left side. In the upper left corner, there is a small, rectangular white label with the number '495' printed in a bold, black, serif font.

m. 495

ՀԱՎԱ

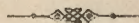
معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۳ صفر ۱۳۰۸ و ۵ ایلول ۱۳۰۶
تاریخی و ۵۳۱ نومرولی رخصتنامه سیله نشر اولمشدر
مصارفی آمریقمان مسیونر شرکتی طرفندن تسوید اولندرق طبع اولمشدر

Ի ՍԹԱՆ ՊՕԼ

ՄԱԹՊԱ՝Ս Ի Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1890

ՀԱՎԱ

معارف عامیه نظارت جلیله سنک ۳ صفر ۱۳۰۸ و ۵ ایلول ۱۳۰۶ تاریخی
و ۵۳۱ نومرولی رخصتنامه سیله نشر اولمشدر
مصارفی آمریقان مسیونر شرکیتی طرفندن تسویه اولنه رق طبع اولمشدر

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ Տ Ա

ՄԱԹՊԱ՝Ա Ի Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1890

D.P.E.

THE
 NATIONAL
 ARCHIVES

1910-1911

THE NATIONAL ARCHIVES

1910-1911

ՀԱՎԱ

Քիւրէ ի արզը իհաթէ էտէն հաւաննն՝ սաթհը զէմինտէն իրթիֆա՝ը թագրիպէն 40 միլ օլուպ, իշպու հաւա պիրի միւվէլլիտ իւլ հումուզէ վէ տիկէրի միւվէլլիտ իւլ կէօհէր չիլէ տէնիլէն իքի ճինս զազտան միւրէքքէպ տիր: Հաւատա պիր գըսմ միւվէլլիտ իւլ հումուզէյէ պէտէլ տէօրթ գըսմ միւվէլլիտ իւլ կէօհէրչիլէ մէվճուտ տըր: Հաւատա պուն լարա նիսպէթէն պիր ճիւզ՝ի գըսմ համիդի ֆահմի զազը տախի պուլունուր: Համիդի ֆահմի զազը եալընըզ եախօտ հաւայը թէշ քիլ էտէն սա՝իր զազլարտան զիյատէ օլուր իսէ, նէպաթաթա հայաթպախշ օլմասընա բազմէն հայվանաթ իշիւն էօլտիւրիւճիւ զէհր տիր:

Ատէմ թէնէֆֆիւս իլէ ադ ճիյէրինէ հաւա ալտըղընտա միւվէլլիտ իւլ հումուզէ միւվէլլիտ իւլ կէօհէրչիլէտէն այրըլըր, սօկրա ադ ճիյէր վասըթասըյէ գան իլէ պիրլէշէրէք շէրեանլար թարիդիլէ վիւճուտի թէշ քիլ էտէն միլեօնլարճա հիւճրէլէրէ նազլ օլունուր: Գան միւվէլլիտ իւլ հումուզէյի իշ-

պու հիւճրէճիքլէրէ թօփլար վէ անլէրտէն տա-
մարլար վասըթասըյէ ադ ճիյերէ՝ պաշը-
ճա համիզի ֆահմի իլէ մէմլու քիւրէճիքլէ-
տէն իպարէթ օլան պիր տիկէր ադընթը ճէ-
րէյան էտէր : Իշպու զէհրլի ղազ, եա՛նի հա-
միզի ֆահմի ադ ճիյերէ նազլ օլունտըդտան
սօնկրա օրատա ադ ճիյերի թէշքիլ էյլէ-
յէն հավա պօրուլարընը մուհիթ պուլունան
զարըն պիր ճիհէթինտէ վագը՝ սայըսըզ ու-
ֆազ վէ ինճէ գան տամարլարընըն արասըն-
տա ճէվէլան էտէրէք, ղըրթլադ վասըթասըյ-
լէ տօղրուտան տօղրույա աղըզ իլէ իխթիլթ
էտէր : Իշպու հավա պօրուլարընըն սաթհը 12
միւրէպպա՝ այադ վիւս՝աթընտա տըր :

Պինապէրին միւվէլլիտ իւլ հումուզէ իյէ-
րի չէքիլտիքտէ ադ ճիյերէ կիտէր վէ սօկ-
րա գան իլէ պէրապէր չէրեանլար վասըթա-
սըյլէ վիւճուտին հէր գըսմընա եայըլըր : Շէ-
րեանլար տամարլարա թէսատիւֆ էտէրէք
զէհրլի օլան համիզի ֆահմի ղազը տամարլար
վասըթասըյլէ եինէ ադ ճիյերէ նազլ օ-
լունուր վէ ղըրթլագտան տըշարըյա չըգան
հավանըն պիր գըսմընը թէշքիլ էտէր : Հա-
միզի ֆահմի ղազընըն զէհրլի օլմասը անըն
տէրին գույուլար վէ քէօմիւր մա՛տէնլէրի կի-
պի գափանըզ մահալլէրտէ պիրիքտիլինտէ
պէլլի օլուր : Պիր տէֆ՝ա կալկաթա հապսխա-

նէսինէ 146 նէֆէր մահպուս աթըլտը, ֆա-
գաթ հապսխանէնին իշինէ փէք ճիւզ"ի հա-
վա կիրէ պիլտիյինտէն անը «Գարա զընտան»,
թէմիյէ էթտիլէր: Հապսխանէնին անճագ
20 միւրէպպա' այագ վիւս'աթը վէ եալընըզ
իքի ուֆագ փէնճէրէսի օլուպ, անլէրի տախի
գաֆէս իլէ էօրթմիւշէր իտի: 146 նէֆէր
մահպուս կէճէլէյին իշպու տար զընտանա
թըզըլարագ չապուճագ հավայը տիւքէտիպ
համիզի ֆահմիյէ թահվիլ էյլէտիքլէրի էճւ-
տէն սապահլայըն 146 նէֆէրտէն անճագ 23
նէֆէրի սաղ չըգտը: Տէհշէթէնկի'զ պիր մէն-
զարէ:

Պու վէճհլէ, քիւչիւք պիր օտայա պէօյիւք
պիր գալապալըզ թօփլանըր իսէ, օտանըն
հավասը չապուճագ պօզուլուպ, պիր միւտ-
տէթ սօնկրա իշէրիյէ տիկէր պիր քիմսէ կիր-
տիյինտէ հավանըն պօզուգ օլտըզընը ալլա-
յապիլիւր: Հավանըն պօզուլմիշ օլմասընը կէօզ-
լէրիմիզ իլէ կէօրէմէզ իսէք տէ, թէնէֆ-
ֆիւսիւմիւզ իւզէրինէ էթտիյի թէ"սիւրի վէ
վէրտիյի պաշ աղըրսը իլէ պիլիւրիզ:

Չօգ քիմսէլէր տա"իմա թէմիզ էլպիսէ
կիյմէք վէ թէմիզ թա'ամ եէմէք պապընտա
փէք մէրագլը իսէլէր տէ, թէմիզ հավա թէ-
նէֆֆիւս էթմէք պապընտա գայդու էթմէյիպ,
պիլ'աքս տա"իմա զէհրլի համիզի ֆահմի զա-

զըյլէ մէմու լաղըմլարտան փէյտա օլան, եա-
խօտ հայվանաթտան իլէրի կէլէն չիւրիւք մէ-
վատտ իլէ վէ սա"իր հէր նէվ' մուրտարլըդ
իլէ տօլու հաւա թէնէֆֆիւս էտէրլէր: Զօդ
տէֆ'ա աղըզ իլէ իշպու մուրտարլըդ հիսս օ-
լունամազ իսէ տէ, հիսս օլունամամսրնտան
մուղիրը օլմատըղը իսթինթամ էտիլէմէզ: Զօ-
ճուգլարըմըզա գօգմուշ թա'ամ վէրմէք ֆիք-
րիմիդտէն պիլէ կէչմէզ իսէ տէ, չօդ տէֆ'ա
ճէհալէթ եախօտ իհմալտան նաչի անլէրին
նազիք ճիյէրլէրինին չիւրիւք վէ գօգմուշ մէ-
վատտան 'իպարէթ պուլունան զէհրլի հաւա
իլէ տօլմասրնա միւսա'ատէ էտէրիզ:

Էվլէրիմիզին հավասընը թէմիզ սաղլամա-
նըն զարուրի օլտըղը շունտան պէլլի տիր քի,
եէյէճէյիմիզ թա'ամը իսթէտիյիմիզ վազըթ
վէ իսթէտիյիմիզ եէրտէն ալմաղա վէ իսթէ-
տիյիմիզ շէյլէրի եէմէյէ վէ էլպիսէմիզի 'այնի
տիգգաթ իլէ սէչմէյէ հուրը իքէն, թէնէֆ-
ֆիւս պապընտամէճպուրիյէթ թահթընտա իզ:

Հէր նէրէտէ պուլունտագ 'էօմրիւմիւղին
ճիւմէ կիւն վէ կէճէլէրինտէ, հէր տազիգա-
տա թազրիպէն օն եէտի տէֆ'ա ճիյէրլէրի-
միզէ թէմիզ եախօտ զէհրլի հաւա ալմաղա
մէճպուր իզ: Շու տախի զիքը օլունամալը տըր
քի, համիզի ֆահմի զաղընըն զէհրլի սաքիթ
ֆազաթ սապիթ սուրէթտէ վէ թէտրիճէն

իշխէր : Սա"իր պիր գաչ նէվ' զէհրլէր միսիւ-
 լու, տա"իմի 'ատէթ իլէ վիւճուտէ ալընան
 զէհրին միգտարը կիթտիքճէ արթա պիլիր :
 Պու սուրէթլէ հայաթ քիւլիյէն խարապ օւ-
 մազ իսէ տէ, պիւթիւն վիւճուտ էսասէն զա-
 'իֆլէշիր : Պիր ուֆազ ճամ գարփուզ ալթընա
 քիւլիւք գուշար գօնուլտըգտա անլէրին թէ-
 նէֆֆիւս իլէ հավայը նէ տէրէճէ պօզտըղլարը
 կէօրիւլէճէք տիր : Թէմիզ հավա չամիլ օլան
 պիր ճամ գարփուզ իշինէ պիր սէրչէ գօյուպ,
 ճամըն ազգընը թըգա : Սէրչէ պիր ազ վագըթ
 գապըն իշինտէ գալտըգտան սօնկրա զա'իֆ-
 լիք 'ալամէթլէրի կէօսթէրէճէք վէ վագըթ
 միւրուր էթտիքճէ գուշըն թէտրիճէն արթան
 զա'իֆլիյի, անըն թէնէֆֆիւսիյլէ հավանըն
 կիթտիքճէ զէհրլէնմիշ օլտըղընը կէօսթէրիր :
 էյէր պու սըրատա ճամ անիտէ աչըլըպ տա
 իշինէ սա"իր պիր սէրչէ գօնուլուր իսէ, իքին-
 ճի գուշ զէհրլի հավայա ալըշմըշ օլմատըղըն-
 տան չապուճագ էօլէճէք, ֆագաթ պիրինճի
 գուշ հավայա ալըշմըշ օլտըղընտան պիր վա-
 գըթ տահա եաշայաճագ, վէ էյէր թէմիզ
 հավայա չըգարըլըր իսէ, չիֆա պուլուր, ֆա-
 գաթ էյէր եէնիտէն գապըն իշինէ գօնուլուր
 իսէ, անսըղըն վուգու' պուլան թէպէտտիւ-
 լաթ սէպէպինտէն անիտէ էօլէճէք տիր :

Սաքին օլուպ, պախուսուս ույուտըղըմըզ

օտաւարտան չօգլարնն հաւասը օլ տէրէճէ
պօղուլուր քի, անիտէ իչէրիյէ կիրէն պիր
քիմնէ սայքի պօղուլմագ տէրէճէսինէ կէլիր,
ֆագաթ պիզ օտանն հաւասընա ալըշմըշ օ-
լուրուզ:

Ֆագաթ զէհրլի հաւայա ալըշմամըզ միւմ-
քիւն օլտըղը էճլտէն անն պիզէ զարարը տօ-
դունմազ զանն էթմէմէլիլիզ: Վագթըյլա իչքի
ազ իչլիսէ զարարը տօդունմազ տէյիւ զանն
օլունուր իտի: Միւսքիրաթա միւպթէլա օլան
քիմնէ ազար ազար իչիպ, ասլա սէրխօշ օլ-
մազ իսէ տէ, պէօյլէ հէր տէմ ազար ազար
իչքի իչմէք միւսքիրաթ իսթի'մալընն էն
միւհլիք թարզը տըր:

Ինսան տա'իմա նափաք հաւա թէնէֆֆիւս
էթտիյինտէ գանը պիւսպիւթիւն զէհրլէնէրէք
էլլէն է քէ՛ թէամիյէ օլունան 'իլլէթէ կիրիֆ-
թար օլուպ, իչպու տէհչէթէնկիզ 'իլլէթ սէ-
պէպինտէն եիւզիւ, տուտագլարը, վէ տիշ էթ-
լէրի պիլէ սօլար, նէֆէսի գըսսալըր, գանը
սուլանըր վէ պիւթիւն վիւճուտի էմրազը
սա'իրէյէ թութուլմաղա միւպթէլա օլուր:

'Ումուլէն պիլինմէյէ շայէսթէ պիր խու-
սուս տըր քի, օտա իչինտէ պիզիմ սաղ գալ-
մամըզ թէմիզ հաւանն իչէրի կիրմէյէ վէ
պօղուգ հաւանն տըշարը գաշմաղա մէյյալ
օլմասընա մէնութ տըր: Հաւանն տա'իմա

Թէպտիլ օլունմագտա իտիյի Թէճրիպէ ի-
լէ ալլաշըրըր . շէօյլէ քի , պիր քիմսէ պէօ-
յիւք պիր օտայա կիրիպ տէ գափույը , փէն-
ճերէլէրի , վէ պաճա տէլիյինի հաւա կիր-
մէյէճէք տէրէճէտէ Թըգար իսէ , անճագ
պիր սա'աթ եաշայըպ , սօնկրա Թէմիզ հաւա
պուլմաղա մէճպուր օլուր . Թէմիզ հաւա պու-
լամազ իսէ , էօլէճէք տիր : Ֆագաթ էյէր դա-
րանըգ օլուպտա մուլ եագար իսէ , տահա
չապուգ էօլիւր :

Էվտէ վուգու' պուլան հաւա Թէպտիլի պիլա
մանի' վէ ազընթը օլմագսըզըն օտալարըմըզա
Թէմիզ հաւա ալմագ վէ իխրաճը նէֆէսին
նափաք հաւասընտան գուրթուլմագ մու'ամէ-
լէսի տիր :

'Սլ էլ' ումուլմ էվճէ Թէպտիլ ի հաւա խուսու-
սընտա փէք 'աղիմ պիր միւշքիլաթ ճարի օ-
լուպ , խուսուսա սըհհէթլէրի հագիգաթը
հալտէ քէնտիլէրէ սէրվէթ վէ սէրմայէ օլան ,
եա'նի եէվմիյէ էքմէքլէրինի շէհրլէրտէ աղըր
իշլէ չալըշարագ չըգարան սընըֆ քիմսէլէր
արասընտա կէօրիւլիւր . ինսան վիւճուտինին
հէրարէթէ իշթիյագ վէ իհթիյաճը օլուպ ,
վիւճուտըն սըհհէթինէ լազըմ' օլան Թէմիզ
հաւա եարը աճ օլանլարը , եա'նի ֆագիր էր-
քէք վէ գարըլարըն եալընդաթ կիյինմիշ վիւ-
ճուտլէրինի իւշիւտիւր :

Հաղիգաթը հալ շունտան 'իպարէթ տիր։
Ֆագիրէր պիր օտայր ըսթմանըն էն ուճուզ
թարիգի անը նէֆէս իլէ ըսթմագ օլաղընը
ակլատըզլարընտան հէր տէլիյի թըղայըպ գա-
փու վէ փէնճէրէյերի գափարլար վէ քէնտիլէ-
րի տախի իշէրիյէ թօփլանարագ հայաթլարը-
նըն մէնութ պուլունտըղը թէմիզ հավանըն ի-
շէրիյէ կիրմէսինի մէն' էտէրլէր, վէ էքսէրիյէ
օտալարտա պաճա տէլիյի եախօտ թախթա
չաթլաղը պուլունմասա, պու եիւզտէն իլէրի
կէլէն վէֆիյաթ ղայէթլէ չօգ օլուր խտի-
թէմիզ սըճագ հավա իլէ պօզուգ սըճագ հա-
վանըն ֆարգընա նէ գատար էհէմմիյէթ վէ-
րիլսէ, վէ ինսանըն քէնտի ղէհըլի նէֆէսիյէ
ըսթտըղը տար օտատա սաքին օլմասընըն եա-
խօտ ուլումասընըն միւհլիք թէ' սիրաթըն նէ գա-
տար վազիհ սուրէթտէ կէօթէրիլսէ տէյէր։

Հէրարէթէ օլան իշպու իշթիյագ վէ իհթի-
յաճ սէպէպինտէն ատէմլէր օտալարընըն հա-
վասընըն տէյիշիլմէսինէ բազի օլմագլար։ իշին-
տէ խայը իշճիլէր գուլանըլըպ, հավասը սապը
օլունմագ պիր թարզտա պօզուգ օլան պիր ի-
քի ֆապրիգալարա տօղրուտան թէմիզ հա-
վա կիրմէսի իշիւն պէօյիւք մէսարիֆ իլէ էյի
պիր ուսուլ իհտաս օլունտու իսէ տէ, իշճիլէր
փաչավրա վէ սա' իրէ փարչալարըլյա պօրու-
լարըն աղըզլարընը թըգամագ պապընտա իս-

րար էթտիքէրինտէն ուսուլ ը մէզքիւրէ ֆա'ի-
տէսիզ գալտը : Իշպու իշծիլէրին գաթլ ի նէֆա
էթմէյէ նիյէթլէրի եօզ իտի իսէ տէ , ըսըն-
մաղա գարար գըլմըչլար իտի , չէօյլէ քի ան-
լէրի թէմիզ հավա թէնէֆֆիւս էթմէյէ գան-
տըրմանըն եէք թարիգի՝ սըճագ զէհըլի նէ-
ֆէսին եէրինի թութմագ իշիւն ֆապրիգայը
սընա'ի պիր թարղտա ըսըթմագ օլաճագ տըր :

Հայաթըն կէօնակէօն մու'ամէլէլէրիյլէ վիւ-
ճուտիմիղտէ փէյտա օլուպ տա հէր տէֆ'ա
թէնէֆֆիւս էթտիյիմիղտէ տիշարը վէրտիյի-
միզ համիզի ֆահմի զաղը տիմաղ (պէյին) ի-
լէ 'ասապէյի (սինիր) խարապ էտէն գուվ-
վէթլի պիր զէհը տիր : Չօզ տէֆ'ա էհալինին
քիլիսէտէ ույումասընըն սէպէսլի վա'զ տէյիլ
իլլա պու զազ տըր . հավասը ֆէնա օլան մէք-
թէպլէրտէ չօճուգլարը գայտսըզ վէ ըահաթ-
սըզ էտէն տէրալէրի տէյիլ , պու զազ տըր .
սապահլայըն ույանտըզլարը վագըթ ատէմլէ-
րի նէչաթսըզ վէ եօրղուն գըլան աղըր իշլէ-
րի տէյիլ , անճագ պու զազ տըր . պիւթիւն
կիւն հավասը ֆէնա օլան պիր օտա իշինտէ
չալըչան գարըյը եախօտ գըզը օլ տէրէճէ
թիթիզ գըլան սալթ քէնտի թապի'աթը
տէյիլ , իլլա պու զազ տըր :

Շիմտի՝ օտամըղտա փէյտա էթտիյիմիզ իշ-
պու զէհըտէն ազատէ ի սէր էթմէնին թարիգ-
լէրինի տիզգաթա ալալըմ :

Չօդ օտալարնն հավասրննն պօզուլմամասը-
 ննն սէպէպի աչրդ պաճա օլտըղը շիւպհէտէն
 միւսթաղնի օլուպ, պաճալար տիւմաննն չրդ-
 մասընա պիր եօլ օլմագտան ղիյատէ, հավայը
 թէպտիլ էթմէյէ վասըթա օլտըղլարը ճի-
 հէթլէ մուհիմմ տիրլէր: Պինապէրին հիչ պիր
 պաճա թըղանմամալը վէ էվրօփատա օլտըղը
 կիպի հէր օտատա պիր պաճա պուլունսա էյի
 օլուր:

Հագիգաթը հալտէ էվճէ թէպտիլ ի հավա
 իքինէվլ' մու'ամէլէյի շամիլ օլուպ, պիրի պօ-
 զուգ հավաննն տըշարը չրգմասընտան վէ տի-
 կէրի թէմիզ հավաննն իչէրի կիրմէսինտէն 'ի-
 պարէթ տիր: Պաճա պաչըճա պօզուգ հա-
 վայը տէֆ' էթմէսի ճիհէթիլլէ ֆա'իտէլի տիր:
 Համիզի ֆահմի ղաղը ղայէթ աղըր օլուպ,
 պիր ազ տիգգաթ էտիլսէ պիլ ֆի'իլ պիր շի-
 շէտէն տիկէրինէ պօշալտըլա պիլիր: Աղըղտան
 չրգտըղը անտէ ըսընմըշ օլտըղը էճլտէն իա-
 ֆիֆ օլուր վէ թավանա եիւքսէլիր: Անը օտա-
 տան տէֆ' էթմէք իչիւն էն միւնասիպ վագըթ
 թավանա եիւքսէլտիլի վագըթ օլուպ, պու-
 մագսէտ իչիւն էն էյի թարիգ թավանա եա-
 գըն պաճաննն իչինէ տօղրու պիր տէլիք աչ-
 մագ տըր, ֆագաթ էյէր թավանա եիւքսէլ-
 տիլի վագըթ տէֆ' օլունմազ իսէ, սօղույարագ
 տէօշէմէյէ էնէր: Տար օլուպտա աչրդ պա-

ճալարը օլմայան օտալարըն տէօչէմէսի իւզէ-
րինտէ ույումանըն թէհլիքէլի օլմասընըն, վէ
պա՛ղը սըրալարտա ատէմլէրին միւթէզարըր
օլմագսըզըն իչէրի կիրտիքլէրի մահալլէրտէ
քէօփէքլէրին եհրէ տահա եագըն օլտըզլարը
էճլտէն էօլմէլէրինին սէպէպի պու տըր: Հա-
միզի ֆահմի զազը պու վէճհլէ եհրէ էնտիյի
վագըթ օճագ պուլունան օտալարտա պաճայա
տօղրու օլան ագընթը՝ անը ալըպ չապուճագ
տէֆ՝ էտէր:

Էվտէ թէպտիլ ի հավայա մէտար օլան իքին-
ճի պէօյիւք վասըթա փէնճէրէ տիր: Օտալա-
րըն չօղունտա փէնճէրէ տա՛իմա, եա՛նի կէճէ
վէ կիւնտիւզ աչըգ գալմասը միւմքին օլաճագ
պիր թարզտա թէրթիպ օլունմալը տըր: Իչ-
պու ոստէ գանունըն իճրասընտան իլէրի կէ-
լէն միւֆիտ նէթիճէլէր լայըգըլլէ թագտիր
օլունամայաճագ տէրէճէտէ 'ազիմ տիր:

Փէնճէրէ չէրչիվէսի սանտըզըլ չէչիտտէն
իսէ, նէթիճէ ի մէզքիւրէյէ կէօնակէօն թա-
րիգլէր իլէ վասըլ օլունա պիլիր: Մէսէլա,
պէօյլէ պիր փէնճէրէնին ալթ չէրչիվէսինի
իւզէրինտէ գալտըրմագ իչիւն իւչ փարմագ
գալընըղընտա պիր փէրվազ եափըլսա, չէր-
չիվէ աշաղըյա չէքիլտիյի վագըթ փէնճէրէ-
նին տիպի գափանմըչ օլտըղը հալտէ, եօգա-
րըսընտա թէմիզ հավանըն իչէրի կիրէպիլմէ-

սի իշխան իբի չերչիվէլէրին պէյնինտէ պիր աւ-
րալըգ գալըր . եախօտ պա՛զը սըրալարտա տա-
հա էյի սայըլան ուսուլա կէօրէ փէնճերէնին
ալթ չերչիվէսինին էօնինէ ալթը փարմագ
գատար եիւքսէք պիր թախթա մըխանսա ,
թախթանըն արգա թարաֆընտան չերչիվէ
գալտըրըլտըղընտա թէպտիլ ի հավա իշխան իբի
թարիգ աչըլըր , պիրի՝ իբի չերչիվէլէրին արա-
սընտան վէ տիկերի՝ ալթ չերչիվէ իլէ էօնինտէ
մըխանըլան մէգքիւր թախթա պէյնինտէն :

Պու նէվ՝ փէնճերէլէր տա՛իմա եօգարըր թա-
րաֆտան աչըլա պիլիր : Վէ էյէր փէնճերէ
պէօյիւք իսէ , եօգարըրքի չերչիվէյի տըլ թա-
րաֆտան սիւրիւպ էնտիրմէյէ հաճէթ գալ-
մագսըղըն սուհուլէթլէ էնտիրիւպ չըգարմագ
իշխան պիր ուֆագ մագարա իլէ պիր չիֆթ
գայթան կէչիրմէլի : Փէնճերէնին իւսթ թարա-
ֆը կէճէ կիւնտիւզ , տա՛իմա պիր իբի փարմագ
արալըգ պրագըլսա ֆա՛իտէտէն խալի տէյիլ
տիր :

Պիր օտանըն հաւլասընը թէպտիլ էթմէնին
իւշինճիւ վէ էն քէօթիւ թարիգի գափույը
աչըգ պրագմագ տըր : Հէր քէս թարաֆըն-
տան անկաչըլմասը վաճիպ օլան մէշհուր սէօղ
տիր քի , գափուլար գափանմագ վէ փէնճերէ-
լէր աչըլմագ իշխան եափըլմըլ տըրլար , հալ
պու քի էքսէրէյէ փէնճերէլէր գափալը վէ

գափուլար աչըգ պրագըլըր : էյեր պիր օտա-
նըն հավասը զաթէն քեաֆի տէրէճէտէ
թէպտիլ օլունմագտա իսէ, անախթար տէ-
լիյի էօնինտէ թութուլան մումըն 'ալէվին-
տէն անկաշըլաճաղը վէճհլէ իչերիյէ հավա
աղընթըսը կիրմէյէճէք տիր : Ֆագաթ էյեր
օտատա քեաֆի միգտարը թէմիզ հավա եօգ
իսէ, մութլագա գափուտան իչերիյէ աղընթը
իլէ հավա կիրերէք էվին հէր հանկը պիր ճի-
հէթինտէ պուլունան գօգուլարը, ղէհըլերի
վէ լաղըմ ղաղլարընը պերապեր ալըպ օտայա
իտխալ էտէճէք տիր : Հագիդաթ ը հալտէ
էվճէ թէպտիլ ի հավա պիր տէրէճէյէ գատար
քէնտիլիյինտէն իճրա օլունմագտա տըր :
Ջէհըլի հավա տըշարը գաշմաղա վէ թէմիզ
հավա իչերի կիրմէյէ մէյյալ օլուպ, էյեր
ճէհալէթիմիզտէն նաշի անը գաթի'էն մէն'
էթմէզ իսէք, իշպու կիւզէլ գավանիյն ի իլա-
հիյէ հէմահէնք սուրէթտէ վէ պիզիմ ղայրէ-
թիմիզ օլմագսըզըն 'ամիլ օլաճագ տըր :

Պինա"էն 'ալէյհ օթուրտըղըմըզ օտալարըն
պախոսոսու եաթագ օտալարըմըզըն հավասը
տա"իմա թէպտիլ օլունուպ, հալ նէ' օլուր
իսէ օլսուն թէմիզ սագլանմալը տըր : Օտա-
լարըն հավասը թէմիզ օլմագ իչին, իչինտէ
հատտէն պիյատէ քիմսէլէր եաթմամալը տըր :
Թավանը 10 պագ եիւքսէք օլան պիր օտատա

ատէմ՝ պաշընա ագալլի 50 միւրէպպա՝ այագ-
վիւս՝աթընտա մահալ թախսիս օլունմալը : վէ
օտալար խայլընա կէնիշ օլմատըգնա ապա
հավա զագը գուլլանըլմամալը տըր : Հավա
զագընա նիսպէթէն լամպա վէ մոմ փէք
ճիւզ՝ի միգտար միւվէլլիտ իւլ հումուղէ իֆ-
նա էտէրլէր, զիրա անճագ պիր հավա զագը
ըշըր պէշ քիշինին միւլթաճ օլտըրը գատար
թէմիզ հավա թալէպ էտէր :

Հավանըն թէպէտտիւլ էթմէսինին պա՛ղը
թարիզլէրիյէ թէպէտտիւլտէն թէհատտիւս
էտէն ֆա՛իտէլէրտէն պա՛ղըլարընը իրա՛է
էթմիշ օլարագ, շիմտի սօղուգ ալմաղը մէն՝
էթմէսիյէ անտէն իլէրի կէլէն էն ՝ագիմ
ֆա՛իտէլէրտէն պիր տիկէրինի տախի զիքը
էթմէք իսթէրիզ :

վէրէմ էն զիյատէ միւհլիք օլան պիր ՝իւ-
լէթ օլուպ, միւհլիք օլմագ ճիհէթիյէ անտէն
սօնկրա պօղաղ ՝իլլէթի վէ զաթ իւր ըիյէ
(սաթըլընա) կէլիր : ՝իլլէթ մէգքիւրէյէ միւպ-
թէլա օլմանըն էն ՝ումումի թարըր հավասը
պօղուգ օլան տար օտալարտան տըշարը չը-
գարագ սօղուգ ալմագ օլուպ, իշպու ՝իլլէթ
կիրիֆթար օլմամանըն էն էմին թարիզի օտա-
լարըմըզըն խուսուսա եաթագ օտալարըմըզըն
հավասընը տա՛իմա թէպտիլ էթմէք տիր :

իշպու միւնէվլէր ՝ասրտա պիլէ Ալլահըն

Էն էյի 'աթիյէլէրի վէ Էն սատէ գանունլարը
 հադգընտա պու տէրէճէ ճահիլ վէ պաթըլ
 ի'թիգատըլը օլմամըզ պա'իս ի իսթիզրապ պիր
 քէյֆիյէթ տիր : Ալլահըն ճիւմէյէ իհսան
 օլունան պու 'աթիյէսինի, եա'նի հայաթ նէ-
 ֆէսի օլան թէմիզ հալայը Էն զիյատէ պօլ
 օլտըզը մահալլէրտէ պիլէ իսթիյարէն վէ
 տիվանէճէսինէ եաթադ օտալարըմըզա ալմա-
 մանըն նէթիճէսինի միւշահատէ էյլէտիք :
 Հիքմէթ Ալլահըն՝ թէմիզ հալանըն տա'իմա
 պօղուզ հալանըն եէրինի թուլթմասը պա-
 պընտա թանդիմ էյլէտիյի Էն սատէ գանուն-
 լարըն պաթուսուս զէմանէմիզին սէն'աթ ու
 մէհարէթի վասըթասըյլէ մէն՝ վէ սու'ի իս-
 թի'մալ օլունտըզընը կէօրտիւք, զիրա շիմտի
 եափըլան գափուլար, տիվարլար վէ փէնճէ-
 րէլէր՝ ըլզկեարըն իսթէտիյի եէրէ կիրմէյէ
 հուրը օլտըզը էճտատըմըզըն վազթընտա օլ-
 տըզընտան տահա միւքէմմէլ օլուպ, արալա-
 ընտան հալանըն ճէրէյանը միւշքիլ տիր :
 Պինա"էն 'ալէյհ Ալլահըն բուհանի Էն զիւզըյ-
 մէթ 'աթիյէլէրի վէ բուհանի Էն սատէ գա-
 վանիյնի պապընտա տախի 'այնի ճէհալէթ
 վէ համադաթըն հիւքմֆէրմա օլմասը պա-
 տի ի իսթիզրապ տէյիլ տիր : Բապըն Էն
 զիւզըյմէթ 'աթիյէսի հայաթը էպէտիյէ օլ-
 տըզը շիւպհէտէն միւսթաղնի տիր : Թէնէֆ-

Ֆիւս էթտիլիմիզ հալա միսիլու հայաթը է-
պետիյէ տախի՝ անը ճիւմէ ֆրիստոսըն քէ-
ֆարէթի վասըթասըյէ գապուլ էթմէք իս-
թէյէնէրէ մէճճանէն վէրիլիը խէ տէ, պիզէ
մէճճանէն վէրիլտիլի վէ ֆիթասը Մուգատ-
տէսին էն վասի՝ նուֆուղը հա՛իզ պուլուն-
տըղը սըրատա պիլէ, պիզ գալլէրիմիզի անա
գարչը գափայարագ ի՛թիգատաթ ը պաթըլէ
վէ տինսիլիքտէ գալմաղը հագիգաթ Ուլ-
լահը գապուլ էթմէյէ թէրճիհ էտէրիզ:
Ճանլարըմըզըն խէլասը պապընտա ըուհանի
էն սատէ գանուն՝ հայաթ ը էպետիյէյէ խէ-
լասքէարըմըզըն քէֆարէթինէ օլան իման
վասըթասըյէ նա՛իլ օլունա պիլիը օլմասը տըր-
իշպու սատէ խապէր (պատգամ) պիզէ քիլի-
սէ վէ իսլատէթխանէլէրտէ թէպիլզ օլունուը
խէ տէ, պիզ չօգ տէֆ՝ա թէ՛աննիւտ էտէրէք
զէմանէմիզէ մախսուս օլան մէհարէթ իլէ անը
գապուլտէն իմթինա՝ վէ խէլասքէարը ըէստ
էյլէյիպ, խէլաս պուլմաղա արզուքէշ օլսագ
պիլէ սէմայա Ալլահըն թարիգիլէ տէյիլ, իլլա
պիզիմ թարիգիմիզլէ կիթմէք իսթէրիզ:

Ալա, պիլլէրճէ էրքէք վէ գարըլարըն կէրէք
թէնլէրի վէ կէրէք ճանլարը հագգընտա վա-
զիֆէսիլզ պուլունմալարընը կէօրմէք նէ՛ գա-
տար ըրգգաթէնկիլզ պիր մէնզարէ տիր: Ալ-
լահ թէնէ վէ ճանա քէնտի զիզըյմէթ՝աթի-

յէլէրինի, եա'նի թէնէ թէմիզ հաւա վէ
ճանա հայաթ ք էպէտկէ վէրմէյէ հաղըր ի-
քէն, անլէր թէնլէրինի սա'իրլէրին նէֆէսիյ-
լէ, վէ ճանլարընը սա'իրլէրին միւլահազաթ ք
մուզիրրէսիյլէ զէհրլէմէքտէ տիրլէր:

Իշպու թագպիհէ շայան ճէհալէթ վէ իհմալ
սէպէպինտէն պինլէրճէ քիմնէլէր էօլմիւշ վէ
պինլէրճէ քիմնէլէր հէլաք օլմուշ տըր, զիրա
պու կիպի պիր 'ազիմ' խէլասը իհմալ էփէր իսէ-
դուրթուրմամըզ միւմքին տէյիլ տիր: Անլէր
իշիւն խէլաս վազթը կէշմիշ իսէ տէ, պիզիմ
վէ չօճուզլարըմըզ իշիւն կէշմէմիշ տիր: Իմտի
իշպու 'ազիմ' մատտէյի քէմալ ք տիգզաթ-
լէ միւթալա'սյա ալարազ 'աճէպա պու տա-
գիգատա ճանլարըմըզ Ալլահըն մուհապպէթի
վէ օլ մուհապպէթէ տէլիլ ի քեաֆի օլան իսէ-
լասքեարըմըզ Յիսուս ֆրիստոսըն էօնիւնտէ
աչաճագ եէրտէ, պա'զը էֆքեար ք ֆասիտէ ի
ինսանիյէ իլէ զէհրլէմէքտէմիյիզ տէյիլ քէն-
տիմիզի թէֆթիշ էտէլիմ: Քէզալիք թէնլէրի-
միզի տիգզաթը նազարա ալմալը իզ. 'աճէպա
իշպու ըիսալիտէ միւնտէրիճ պուլունան իխթար
ու նասիհաթլարը տիգզաթլա օգույարագ խա-
նէլէրիմիզտէ անա կէօրէ 'ամէլ ու հարէքէթ-
տէ պուլունմանըն վէ օթուրտըզմըզ օտալա-
րըն փէնճէրէսինին աչըլմասընա եախօտ եա-
թագ օտալարըմըզա կէճէնին հաւասը կիր-

մէսինէ տա՛իր. օլան դօրգուտան միւ՛հպպէ-
տէն դուրթուլմանըն պիր չարէսինի պուլա՞-
մաղ մը իղ:

Պունտան մա՛տա, էվվէլա Ս.Լլահըն 'աթի-
յէ ի բուհանիյէ ի 'աղիմէսի պուլունան խէլա-
քեարը դապուլ վէ սանիյէն ճիսմանի 'աթի-
յէլէրինին էն էյիսի օլան պատիհաւա թէմիղ
հաւալը լայըգլլա թաղտիր վէ իսթի՛մալ
էթմէլէրի պապընտա էվլատըմըղը սուրէթ ի
իհթիմամքեարանէտէ թէրպիյէ էտէրէք,
տօղրուտան վէ տօլայըտան պու դատար չօդ-
քիսմէլէրին հէլաքընը մուծիպ օլան իչպու
միւհլիք խաթալարտան սաղընմաղա անլէրի
մուգթէտիր գըլա՞մաղ մը իղ: Վալիտէյնին
քէնտի էվլատընա էտէպիլէճէյի էն էյի վա-
սիյէթ՝ ՍՍ.ՂԼԱՄ ՖԻՔԻ ԻՉԻԻՆ ՍՍ.ՂԼԱՄ ՎԻԻ-
ՃՈՒՏ ԼԱՉԼՄ ՏԸՐ, սէօղիւնտէն 'իպարէթ
տիր:

